

УДК: 378.37.011.3-051:373.2-053.4(045)

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3\(33\)-939-953](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-939-953)

Діхтяренко Станіслава Вадимівна аспірантка кафедри педагогіки, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, тел.: (098) 798-59-76, <https://orcid.org/0000-0002-0349-1680>

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ТЕОРІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Анотація. У статті розкрито сутність понять «підготовка», «підготовка майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти», «готовність», «готовність майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти» в дослідженні філософів, педагогів, психологів. Здійснено аналіз поглядів сучасних психологів і педагогів щодо сутності понять «професійна підготовка», «підготовленість» та їх значення у роботі з дітьми дошкільного віку. Узагальнено й позиціоновано авторами розуміння поняття «підготовленість майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти до професійної діяльності з дітьми дошкільного віку».

Проаналізовано нормативно-правові документи за якими здійснюється підготовка здобувачів закладів вищої освіти. Виокремлено ученими напрями підготовки майбутніх педагогів у вищій школі. Визначено й обґрунтовано провідні складники професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Подано характеристику блоків, з яких складається готовність випускника закладу вищої освіти до професійної діяльності. Запропоновано ученими чинники підготовленості майбутніх учителів до педагогічного наставництва. Виявлено ключові компоненти структури підготовленості до педагогічного наставництва. Презентовано параметри підготовленості майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти. З'ясовано взаємозв'язок ключових понять «підготовка», «готовність» і «підготовленість» до професійної діяльності майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти з дітьми дошкільного віку.

Підготовку майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти розглядаємо як цілеспрямований процес, що забезпечує засвоєння майбутніми фахівцями закладу вищої освіти професійних знань, умінь, навичок, необхідних для успішної майбутньої професійної діяльності з дітьми в

закладі дошкільної освіти. Аналіз наукових досліджень засвідчив, що вчені по-різному визначають кінцевий результат дослідження, як: готовність чи підготовленість чи компетентність.

Ключові слова: підготовка, підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, готовність, готовність майбутніх фахівців дошкільної освіти, професійна підготовка, підготовленість.

Dikhtiarenko Stanislava Vadymivna post-graduate student of the Pedagogy Department of State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynskiy", Odesa, tel.: (098) 79-859-76, <https://orcid.org/0000-0002-0349-1680>

THE PROBLEM OF FUTURE TEACHERS PREPARING OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS TO WORK WITH PRESCHOOL CHILDREN IN THE THEORY OF PRESCHOOL PEDAGOGY

Abstract. The article reveals the concepts essence "preparing", "future teachers preparing of preschool education institutions", "readiness", and "readiness of future specialists of preschool education institutions" in the study of philosophers, teachers, and psychologists. There is carried out the analysis of the views of modern psychologists and teachers regarding the essence of the concepts of "professional preparing", "readiness" and their significance in working with preschool children. The authors' understanding of "readiness of future specialists of preschool education institutions for professional activities with preschool children" is generalized and positioned.

The article analyzes the regulatory documents used to prepare higher education institutions applicants. Scientists have identified the areas of future teachers preparing in higher school. There are identified and justified leading components of future teachers professional preparing of preschool education institutions.

The article describes the blocks consist readiness of future specialists of preschool education institutions for professional activity. Scientists suggest factors of readiness of future teachers for pedagogical mentoring. Key components of the structure of readiness for pedagogical mentoring are identified. There are presented the parameters of readiness of future specialists of preschool education institutions. The key concepts of "preparation," "readiness," and "readiness" for the professional activities of future specialists of preschool education institutions with children of preschool age are interrelated.

We consider the future teachers preparing of preschool education institutions as a purposeful process that ensures the assimilation of professional

knowledge, skills, and abilities necessary for successful future professional activities with children in a pre-school education institution. Analysis of scientific research has shown that scientists define the final result of a study differently: readiness or competence.

Keywords: preparing, future teachers preparing of preschool education institutions, readiness, readiness of future specialists of preschool education institutions", professional training/ preparing, readiness.

Постановка проблеми. Сучасний стан суспільства, оновлення всіх сфер його соціального й духовного життя, реформування системи вищої освіти України передбачають якісно нову підготовку педагога ХХІ століття у галузі дошкільної освіти. Сучасний вихователь дітей дошкільного віку – це професіонал, який орієнтується у наукових досягненнях, інноваціях, володіє сучасними технологіями розвитку, навчання і виховання дітей, здатний до саморозвитку, самовдосконалення, самомоделювання у різних сферах життєдіяльності, в тому числі і професійній [11].

Мету сучасної вищої освіти окреслено у таких нормативних документах: Закон України «Про вищу освіту» (2022 р.), Закон України «Про освіту» (2022 р.), «Про фахову передвищу освіту» (2022 р.), постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (2022 р.). Пріоритетним завданням у Законі України «Про вищу освіту» передбачено поєднання освіти з наукою та виробництвом у підготовці конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного й інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях [6]. У розпорядженні «Про схвалення стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2023 н.р.» наголошується на дотриманні таких операційних цілей, як: а) підвищення ефективності системи вищої освіти та виконання державою своїх зобов'язань; підготовка затребуваних фахівців для задоволення потреб економіки у кваліфікованих фахівцях [31, с.20]. У Законі України «Про освіту» зазначено, що метою вищої освіти є здобуття особою високого рівня наукових та/або творчих, мистецьких, професійних і загальних компетентностей, необхідних для діяльності за певною спеціальністю чи в певній галузі знань [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки майбутніх педагогів у вищій школі досліджувалась ученими в різних напрямках, як-от: загальнотеоретичні аспекти освітньо-виховної роботи у вищій педагогічній школі (В. Андрющенко, А. Алексюк, Г. Балл, Б. Гершунський, В. Кремень, В. Огнев'юк, та ін.); методологічні засади

підготовки майбутніх педагогів у вищій школі (В. Вербець, С. Гончаренко, В. Ковальчук, Л. Моїсєєв, Є. Хрипков та ін.); проблема педагогіки вищої школи (А. Богданова, А. Богуш, І. Зязюн, Т. Койчева, Т. Осипова та ін.); загальнопедагогічна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до професійної діяльності (Г. Беленька, А. Богуш, Е. Карпова, І. Княжева); підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до різних видів діяльності з дітьми дошкільного віку. Зокрема, до здоров'язбережувальної (Т. Андрущенко, В. Бутенко, О. Панченко); до роботи з неблагополучними сім'ями (Т. Алексєєнко, Т. Жаровцева, Л. Токарчук та ін.); мовленнєво-комунікативної діяльності (Л. Березовська, А. Богуш, М. Рогачко-Островська, Ю. Руденко, О. Трифонова); художньо-мовленнєвої діяльності (Н. Маліновська, О. Монке, О. Соцька, О. Швець); образотворчої діяльності (В. Баранова, А. Івершинь, Г. Кавиліна, І. Попова); організації творчої діяльності дітей (С. Гаврилюк, І. Грузинська, М. Замелюк, О. Листопад); конструктивної та ігрової діяльності (С. Довбня, О. Кошіль, Л. Лохвицька, М. Савченко); музичної та театралізованої діяльності (Л. Алексєєнко-Лемовська, Т. Лісовська, О. Руденко, С. Садовенко, Н. Скрипник, Н. Сиротич); застосування інноваційних технологій (К. Балаєва, І. Дичківська, І. Мардарова, Н. Павлова).

Мета статті: з'ясувати сутність понять «підготовка», «готовність», «професійна підготовка», «підготовленість», окреслити їх значення на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу. Схарактеризуємо передовсім поняття «підготовка», «готовність», «професійна підготовка», «підготовленість». У психолого-педагогічних джерелах поняття «підготовка» розглядається як «давати необхідний запас знань, передавати навички, досвід у процесі навчання і практичної діяльності» [28, с.127]. У тлумачних словниках «підготовка» визначається як «дія, за значенням підготувати; запас знань, навичок, досвід тощо, набуті у процесі навчання, практичної діяльності» [3, с.767]. У педагогічному словнику поняття «підготовка» тлумачиться як «формування та збагачення настанов, знань та вмінь, які необхідні індивіду для адекватного виконання специфічних завдань» [39, с. 429].

Звернімося до трактування термінологіями «підготовка» вченими. Так, за словами О. Павлик, «підготовка» це «організований, систематичний і цілеспрямований процес формування психолого-педагогічних знань, умінь і навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності» [24, с.18]. У наукових розвідках Н. Гавриш наголошено, що поняття «підготовка» насамперед пов'язане із фаховою освітою та базується на концепції безперервного навчання і збагачує поняття «готовність» [4, с.124]. Н. Ничкало під «підготовкою» розуміє «навчання як спеціально організований процес, формування готовності, до виконання майбутніх завдань» [22, с.67].

Розглянемо наукові праці вчених, які досліджували проблеми підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Так, Н. Манжелій пояснює підготовку майбутніх вихователів закладів як складний і багатоаспектний процес. Вивчення дисциплін педагогічного циклу дозволяє студентам здобути не тільки теоретичні знання, а й практичні вміння і навички організації освітньо-виховного процесу, знання і вміння стосовно реалізації різноманітних форм та методів взаємодії педагога і батьків» [17, с.122]. Авторка зауважує, що «необхідність покращення теоретичної і практичної підготовки студентів у педагогічних закладах вищої освіти зумовлена реформуванням змісту дошкільної освіти, поглядом на дитину як найвищу цінність, що орієнтує вихователів використовувати у педагогічній практиці нові методи, засоби, технології навчання і виховання» [17, с.118]. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти, за І. Підлипняк, це система педагогічних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для здійснення професійних функцій вихователя. Авторка зазначає, що це також запас знань, досвід, здобутий у процесі навчання та практичної діяльності [25, с.29]. На думку вчених (І. Прокопенко, О. Мкртчян), «підготовка майбутніх вихователів» - це цілісний освітній процес, спрямований на формування здатності майбутніх вихователів до набуття знань, фахових умінь, професійного мислення, розвиток особистісних якостей, що стимулюватимуть їхній саморозвиток та самовдосконалення в майбутній професійній діяльності [27, с.155-156].

Отже, під «підготовкою» будемо розуміти запланований, цілеспрямований освітньо-виховний процес, який здійснюється у закладах вищої освіти та спрямований на передання наявного досвіду, знань, умінь і навичок.

З огляду на вище зазначене, розглянемо сутність поняття «професійна підготовка». Звернімося до термінологічних джерел. У словникових джерелах поняття «професійна підготовка» презентується як «сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи з певної професії» [21, с.381]. У тлумачних словниках поняття «професійна підготовка» характеризується як «підготовка молодого людини до трудового життя, завданням якої є забезпечення молоді достатнім рівнем кваліфікації, що дозволить у майбутньому ефективно працювати» [38, с.167]. В «Енциклопедії освіти» означене поняття трактується як «планові, організовані заходи педагогів, спрямовані на засвоєння професійних знань, оволодіння вміннями і навичками, формування професійно важливих якостей особистості, що відповідають вимогам професій [13, с.676].

Згідно Концепції розвитку педагогічної освіти, виокремлено поняття «професійна кваліфікація педагогічного працівника», що розглядається як «визнана в усталеному порядку та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особистістю компетентностей (результатів навчання), що дають змогу здійснювати професійну педагогічну діяльність» [11].

Проблема професійної підготовки майбутніх педагогів була предметом дослідження багатьох учених (А. Алексюк, Л. Березовська, В. Беспалько, Г. Беленька, А. Богуш, С. Вітвицька, І. Княжева, В. Кремень, О. Ковтун, Н. Кузьміна, В. Луговий, С. Максименко, Н. Міщенко, Р. Найда, Л. Рибалко, І. Рогальська-Яблонська, С. Сисоєва та ін.).

Так, Т. Рогова визначає поняття «професійна підготовка» як «систему професійно значущих знань, умінь і якостей, форм поведінки, індивідуальних способів виконання професійної діяльності» [30, с.300]. Л. Русалкіна пояснює професійну підготовку як підготовку кадрів будь-якого профілю, яка здійснюється в межах професійних освітніх закладів за умови оптимізації їхньої діяльності відповідно до соціокультурного стану в країні, і передбачає тісний зв'язок з перспективами професійних інтересів студентів [32, с. 19]. За Т. Танько, професійна підготовка майбутніх фахівців – це система організаційних і педагогічних заходів, які забезпечують формування в особистості професійної спрямованості, системи знань, навичок, умінь і професійної готовності, що, у свою чергу, визначається як суб'єктивний стан особистості, яка вважає себе здатною і підготовленою до виконання певної професійної діяльності та прагне її виконати [35, с.34].

Відтепер існує потреба у з'ясуванні поняття «професійна підготовка» ученими з дошкільної освіти. Звернімося до їхніх трактувань. Так, на думку С. Слюсарчук-Літвін, «професійна підготовка майбутніх вихователів» – це процес, що включає систему організаційних і педагогічних заходів, які забезпечують формування в особистості спрямованості до педагогічної діяльності, системи знань, умінь, навичок, професійної майстерності, взаємодія яких забезпечує можливість успішного здійснення освітньої роботи з дітьми дошкільного віку [34, с.163]. За Л. Зданевич, професійна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти – це замкнена об'єктивна єдність пов'язаних між собою елементів, упорядкованих за певними принципами та визначеною метою і завданнями її функціонування, що має розроблені форми, методи і засоби, які забезпечують прикінцевий результат, а саме: готовність до роботи з дітьми дошкільного віку [8, с.18]. Н. Мельник презентує поняття «професійна підготовка майбутніх вихователів» у кількох складниках: а) результат комплексного

освітнього процесу, що характеризується широтою загального світогляду і високої загальної культури особистості, володінням професійними знаннями з педагогіки, психології, теорії та наукових основ управління; б) спроможність вихователя реалізувати свої знання на практиці; в) вміння застосувати весь спектр традиційних та інноваційних методів психолого-педагогічного, соціального дослідження, усього комплексу педагогічних і управлінських умінь [19, с.60].

Отже, під професійною підготовкою майбутніх фахівців дошкільної освіти розуміємо цілісний багатогранний процес, який забезпечує набуття здобувачами освіти спеціальних знань, умінь і навичок, що в результаті сприятимуть формуванню у них різни видів професійних компетентностей для ефективного та успішного виконання майбутньої педагогічної діяльності.

У контексті дослідження виникає потреба з'ясувати сутність поняття «готовність». Традиційно звернімося до термінологічних джерел.

У сучасних психолого-педагогічних словниках феномен «готовність» характеризується як: «інтегративна якість особистості, що є результатом інноваційної підготовки та характеризується сформованістю в педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, технологічної грамотності, здатності до творчості і рефлексії [40, с.79]. Як бачимо, психологи акцентують на особистісних якостях майбутніх фахівців. В інших термінологічних джерелах «готовність» тлумачиться як цілісне утворення, що характеризує емотивно-когнітивну та вольову мобілізаційність суб'єкта в момент його включення в діяльність певної спрямованості [33, с.49]. В «Енциклопедії освіти» означений термін позиціонується як: стан мобілізації психологічної і психофізіологічної систем людини, які забезпечують виконання певної діяльності [13, с.137].

Звернімося до наукової позиції учених щодо їхнього розуміння феномену «готовність». Так, А. Линенко пояснює, що «готовність» - це цілісне утворення, що характеризує емоційно-когнітивну і вольову мобілізаційність суб'єкта в момент його включення в діяльність певного спрямування (педагогічну діяльність) [14, с.17]. За Н. Кавуненко, «готовність» – це не тільки властивість чи ознака окремої особистості, міра її професійної здатності [10, с.4]. Авторка зазначає, що «готовність випускника закладу вищої освіти до професійної діяльності» складається з таких блоків, як професійна орієнтація (готовність до професійного навчання), безпосередній процес опанування знань і вмінь у руслі відповідної професії (професійна готовність), наявна адекватність змісту діяльності якостям особистості (особистісна готовність), що забезпечує професійну адаптацію під час завершення навчання до професії» [10, с.6]. Отже, авторка акцентує на професійному складнику. Готовність майбутніх

фахівців, за словами С. Литвиненко, це стійка професійно-педагогічна мотивація, спрямована на особистісно зорієнтовану взаємодію з дітьми, усвідомлення суспільного й особистісного значення, соціально-педагогічної діяльності, глибокими теоретичними і прикладними знаннями змістової і процесуальної сутності соціально-педагогічної діяльності та сформованими педагогічними вміннями, високим творчим потенціалом і здатністю до саморозвитку [15, с.16].

Натепер розглянемо тлумачення означеного поняття ученими дошкільної галузі. Так, Т. Корінна визначає поняття «готовність майбутнього вихователя» як одну з первинних й обов'язкових передумов успішного виконання ним педагогічної діяльності. Авторка переконує, що така готовність майбутніх фахівців дозволить створювати в закладах дошкільної освіти сприятливі умови для виховання дітей дошкільного віку, що безпосередньо зорієнтовані на різнобічний і гармонійний їхній розвиток, збереження, зміцнення і відновлення їхнього здоров'я, формування у них здоров'язбережувальної компетентності [12, с.154]. За Г. Беленькою, готовність майбутніх фахівців дошкільної освіти – це «закономірний результат професійної підготовки (розвитку професійної спрямованості, професійної освіти, виховання, професійного самовизначення студентів)» [1, с.209]. Н. Маргіта розглядає «готовність майбутніх вихователів» як результат професійного навчання. Авторка водночас співвідносить поняття «готовність» із феноменом «готовність до педагогічної діяльності», визначає як результат освітньо-виховного процесу, який здійснюється через певні компоненти, що між собою взаємопов'язані [18, с.77].

На нашу думку, готовність – це результат, який відображає високо-професійний рівень якості підготовки студентів, що безпосередньо включає оволодіння міцними знаннями, вміннями і навичками, здібність до творчих пошуків, методів, інноваційних технологій, призводить до саморозвитку та самовдосконалення.

Звернімося відтепер до поняття «підготовленість». Наразі проблема підготовленості майбутніх фахівців стає предметом низки досліджень з різних аспектів, зокрема психології, педагогіки, спорту та ін.

У термінологічних джерелах поняття «підготовленість» визначається як «зробити що-небудь попередньо для обладнання, організації чого-небудь» [28, с.47]; «наявність підготовки до будь-якої справи, роботи» [39, с.247]; «готовність до якої-небудь діяльності, здатність до неї» [37, с.452].

Як бачимо, здебільшого у психолого-педагогічних джерелах поняття «підготовленість» пов'язане із широко визначеним поняттям «професійна підготовленість», що визначається як «сукупність спеціальних знань, умінь, навичок, якостей, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної праці за обраною професією» [2].

Звернімося до наукових досліджень, у яких широко висвітлено проблему підготовленості майбутніх фахівців.

Слугує на увагу наукова позиція О. Попової, яка характеризує поняття «підготовленість» як результат «підготовки», розкриваючи одночасно і поняття «підготовка». За О. Поповою, «підготовка» - це «спеціальне навчання, процес, у ході якого здійснюється навчання (виховання) учня/студента, формування його особистості, здобуття ним необхідних знань, умінь і навичок (автоматизованих умінь, здобутих у процесі систематизованого «навчання-виховання»); результатом такого навчання є підготовленість того, кого навчали, виховували» [26, с.11]. Авторка розуміє поняття «підготовленість» як «наявність підготовки (запасу знань, здобутих у процесі навчання) до певної справи, роботи або властивість і стан підготовленого, тобто результат підготовки» [26, с.26]. За С. Чусовою, «підготовленість» - це «результат і мета професійної вишівської підготовки, що впливають на тісний взаємозв'язок між готовністю та підготовленістю, які є характеристикою підготовки до професійної діяльності з різних поглядів» [36, с.199]. Як слушно зазначає Т. Осипова, результатом підготовки майбутніх учителів до педагогічного наставництва є їхня підготовленість до здійснення такої діяльності. Авторка під підготовленістю майбутніх учителів до педагогічного наставництва розуміє складне полікомпонентне професійно-зорієнтовне утворення, що має такі характеристики, як: наявність сукупності спеціальних знань та операційно-технологічних умінь; розвиненість професійно значущих особистісних якостей; сформована усталена потреба в реалізації педагогічного наставництва за визначеними функціональними векторами (взаємодія, корекція, самореалізація). Авторка зазначає, що структура підготовленості до педагогічного наставництва включає чотири компоненти, а саме: а) особистісний, б) змістовий, в) діяльнісно-творчий, г) оцінно-прогностичний» [23, с.187-188].

Розглянемо погляди учених з дошкільної галузі освіти, щодо трактування поняття «підготовленість». Так, В. Нестеренко розуміє «підготовленість майбутнього фахівця дошкільної освіти», як суб'єкта діяльності, до виконання професійних завдань у різних умовах і на різних рівнях, організації виробництва, його компетентність у змісті професійних завдань, і способах їх виконання, як результат процесу підготовки» [20, с.87]. Більш ґрунтовно характеризує означене поняття І. Луценко, як індивідуальний результат професійної підготовки з такими параметрами: оптимальність щодо наявних суб'єкт-об'єктних умов професійного навчання; реальна спроможність до успішного виконання діяльності за професійним стандартом (сформовані особисті якості, професійні цінності, ставлення,

теоретичні знання, практичні вміння, навички); практична готовність до розв'язання професійних завдань, з організації комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей в умовах закладу дошкільної освіти [16, с.29]. У дослідженні М. Рогачко поняття «підготовленість майбутніх фахівців дошкільної освіти» трактується як «складна багатофакторна інтегрована якість особистості, що передбачає наявність системи фахових знань, умінь і навичок, здобутих у процесі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти відповідно до нормативних вимог і державних стандартів, сформованої професійної компетентності та готовності до ефективної професійної діяльності [29, с.107]. Як бачимо, авторка об'єднує професійну підготовку, професійну готовність і сформованість професійної компетентності. Підготовленість майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до професійно-педагогічної діяльності, за Г. Кавиліною, – це етап розвитку особистості, готової до цієї діяльності, як завершений результат підготовки [9, с.21-22].

Отже, підготовленість майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти до професійної діяльності з дітьми дошкільного віку – це інтегрована якість особистості з усталеною позитивно спрямованою мотивацією і настановою щодо майбутньої професійної діяльності з дітьми, з наявністю системи професійних знань, сформованих умінь і навичок, здатностей до їх застосування в майбутній професійній діяльності з дітьми дошкільного віку.

Висновки. Аналіз наукового фонду з проблеми, що досліджується, дає можливість дійти висновків, що взаємозв'язок понять «підготовка», «готовність» і «підготовленість» до професійної діяльності майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти з дітьми дошкільного віку, що охоплює всі напрями означеної підготовки і передбачає високопрофесійну готовність до її здійснення. Перспективами подальшого дослідження вбачаємо у розробленні моделі експериментально-дослідницької роботи з дітьми старшого дошкільного віку в сучасних закладах дошкільної освіти.

Література

1. Беленька Г. В., О. А. Половіна. Підготовка майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку: компетентнісний підхід: монографія. К.: Вид-тво. 2015, 244 с.
2. Буган Ю. В., В. І. Урунський. Словник психолого-педагогічних термінів і понять (на допомогу працівнику сільської школи). Тернопіль: ТОКІППО, 2001. 179 с.
3. Бусел Т. В. Великий тлумачний словник сучасної української мови. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. 1440 с.
4. Гавриш І. В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Харків, 2006. 579 с.
5. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К.: Либідь. 1997.
6. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

7. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
8. Зданевич Л. В. Модель професійної підготовки майбутніх вихователів ДНЗ до роботи з дезадаптованими дошкільниками. *Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: монографія*. Житомир: Вид-во Рута, 2016. С. 136-154. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/24645/1/%D0%97%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%D0%9B.pdf>
9. Кавиліна Г. К. Підготовка майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів: дис... канд. пед. наук.: 13.00.04. Одеса, 2015. 176 с.
10. Кавуненко Н. Визначення змісту та структури особистісної готовності до професійної діяльності. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/stud_almanah/20.pdf
11. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b7/bb2/dcc/5b7bb2dcc424a809787929.pdf>
12. Корінна Г. О. Готовність майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки*. 2018. Випуск LXXXII. Том 2. С. 154-158.
13. Кремень В. Г. Енциклопедія освіти. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
14. Линенко А. Ф. Педагогічна діяльність і готовність до неї: монографія. Одеса: ОКФА, 1995, с. 80.
15. Литвиненко С. А. Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності: автореф. дис. ... док. пед. наук: 13.00.04. К., 2005. 40 с.
16. Луценко І. О. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх вихователів до організації комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей старшого дошкільного віку: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.08. Київ, 2013. 42 с.
17. Манжелій Н. М. Професійна підготовка майбутніх вихователів до співпраці із сім'єю. *Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі*: зб. наук. праць. Полтава: Видавець Шевченко Р. В., 2017. Вип. 1. С. 118-124.
18. Маргіта Н. М. Готовність майбутніх вихователів до організації експериментування старших дошкільників. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія. Педагогіка. Соціальна робота. 2011. Вип. 20. С. 76-79.
19. Мельник Н. І. Професійна підготовка дошкільних педагогів у країнах Західної Європи: теорія і практика: монографія. Умань: ФОП. Жовтий О. О., 2016. 392 с.
20. Нестеренко В. В. Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в системі заочного навчання: монографія. Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук» 2012. 266 с.
21. Ничкало Н. Г. Професійна освіта: словник. Київ: Вища шк., 2000. 380 с.
22. Ничкало Н. Г. Сучасна вища школа: психолого-педагогічний аспект: монографія. К.: ІПППО, 1999. 450 с.
23. Осипова Т. Ю. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічного наставництва: монографія. Одеса: видавець Букаєв В. В. 2015. 412 с.
24. Павлик О. Б. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх перекладачів до використання офіційно-ділового мовлення: автореф. дис... канд. пед. наук. 13.00.04. Хмельницьк. 2004. 20 с.
25. Підлипняк І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2013. №44. С. 28-34.

26. Попова О. В. Професійно-мовленнєва підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської педагогічної освіти: монографія. Одеса. ВОІ. СОІУ «Атлант», 2016. 645 с.

27. Прокопенко І. Ф., Мкртічян О. А. Сучасні дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів у педагогічній теорії та практиці. зб. наук. пр. *Педагогіка та психологія*. Харків. 2019. Вип. 61. С. 146-164.

28. Приходько Ю. О., В. І. Юрченко. Психологічний словник-довідник: навч. посіб. Київ. 2012. 328 с.

29. Рогачко М. С. До проблеми підготовленості майбутніх фахівців до професійної діяльності. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2017. №6 (119). С. 105-109.

30. Рогова Т. Професійна підготовка студентів у ВНЗ: її ознаки та якість. зб. наук. пр. «*Педагогіка та психологія*». Харків. 2017. Вип. 56. С. 294-301.

31. Розпорядження «Про схвалення стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2023 н.р.» URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/625/80a/43e/62580a43e89e1571028127.doc>

32. Русалкіна Л. Г. Теоретико-методичні засади англomовної професійної підготовки майбутніх лікарів: монографія. Одеса: ФОП Бондаренко М. О. 2019. 240 с.

33. Семенова А. В. Словник-довідник з професійної педагогіки. Одеса: Пальміра, 2006. С. 221.

34. Слюсарчук-Літвін С. С. Готовність майбутніх вихователів до педагогічної діяльності як результат професійної підготовки. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019. Випуск. 72. Том 2. 2019. С. 162-166.

35. Танько Т. Теорія та практика музично-педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів у педагогічних університетах: автореф. дис. ... док-р пед. наук: 13.00.04. Харків. 2004. 41 с.

36. Чусова О. М. Діагностика підготовленості майбутніх соціальних педагогів до роботи з молодшими школярами девіантної поведінки. *Наука і освіта. Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*. 2014. №3. С. 199-204.

37. Яременко В., О. Сліпушко. Новий тлумачний словник української мови. Київ: «Аконіт». 1999. Т 3. 927 с.

38. Яременко В., О. Сліпушко. Новий тлумачний словник української мови. Київ: «Аконіт». 2006. Т3. 862 с.

39. Ярмаченко М. Д. Педагогічний словник. Київ: пед. думка, 2001. 514 с.

40. Шапран О. І. Сучасний психолого-педагогічний словник. Переяслав-Хмельницький. 2016. 473 с.

References:

1. Belen'ka, G. V., Polovina, O. A. (2015). *Pidgotovka majbutnih vihovateliv do roboti z dit'mi doshkil'nogo viku: kompetentnisnij pidhid* [Preparing future educators to work with preschool children: a competency-based approach]. K.: Vid-tvo. [in Ukrainian].

2. Bugan, Ju. V., Uruns'kij, V.I. (2001). *Slovník psihologo-pedagogichnih terminiv i ponjat' (na dopomogu pracivniku sil's'koj shkoli)* [Dictionary of psychological and pedagogical terms and concepts (to help a rural school worker)]. Ternopil': TOKIPPO [in Ukrainian].

3. Busel, T. V. (2002). *Velikij tlmachnij slovník suchasnoj ukráins'koj movi* [The Great Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language]. K.; Irpin': VTF «Perun» [in Ukrainian].

4. Gavrish, I. V. (2006). Teoretiko-metodologichni osnovi formuvannja gotovnosti majbutnih uchiteliv do innovacijnoï profesijnoï dijal'nosti [Theoretical and methodological foundations of the formation of readiness of future teachers for innovative professional activity]. *Doctor's thesis*. Harkiv [in Ukrainian].

5. Goncharenko, S. U. (1997). *Ukraïns'kij pedagogichnij slovník [Ukrainian Pedagogical Dictionary]*. K.: Libid' [in Ukrainian].

6. Zakon Ukraïni «Pro vishhu osvitu» [The Law "On Higher Education"]. (n.d). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text) Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

7. Zakon Ukraïni «Pro osvitu» [The Law "On Education"]. (n.d). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text) Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

8. Zdanevich, L. V. (2016). *Model' profesijnoï pidgotovki majbutnih vihovateliv DNZ do roboti z dezadaptovanimi doshkil'nikami. Teorija i praktika profesijnoï majsternosti v umovah cilezhittevogo navchannja [Model of professional training of future preschool educators for work with maladapted preschoolers. Theory and practice of professional skills in the context of lifelong learning]*. Retrieved from <http://eprints.zu.edu.ua/24645/1/%D0%97%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%D0%9B.pdf> [in Ukrainian].

9. Kavalina, G. K. (2015). Pidgotovka majbutnih vihovateliv do organizacii obrazotvorchoï dijal'nosti z dit'mi riznovikovich grup doshkil'nih navchal'nih zakladiv [Preparation of future educators for the organization of visual arts activities with children of different age groups of preschool educational institutions]. *Candidate's thesis*. Odesa. [in Ukrainian].

10. Kavunenko, N. Vznachennja zmistu ta strukturi osobistisnoï gotovnosti do profesijnoï dijal'nosti [Determining the content and structure of personal readiness for professional activity]. [umo.edu.ua](http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/stud_almanah/20.pdf) Retrieved from http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/stud_almanah/20.pdf [in Ukrainian].

11. Konceptcija rozvitku pedagogichnoï osviti [Concept of development of pedagogical education]. [umo.edu.ua](https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b7/bb2/dcc/5b7bb2dcc424a809787929.pdf) Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b7/bb2/dcc/5b7bb2dcc424a809787929.pdf> [in Ukrainian].

12. Korinna, G. O. (2018). Gotovnist' majbutnih vihovateliv do formuvannja zdorov'jazberezhuval'noï kompetentnosti ditej doshkil'nogo viku [Readiness of future educators to form health-preserving competence of preschool children]. *Pedagogichni nauki - Pedagogical Sciences*, LXXXII, 2, 154-158 [in Ukrainian].

13. Kremen', V. G. (2008). *Enciklopedija osviti [Encyclopedia of Education]*. Kiïv: Jurinkom Inter [in Ukrainian].

14. Linenko, A. F. (1995). *Pedagogichna dijal'nist' i gotovnist' do neï [Pedagogical activity and readiness for it]*. Odesa: OKFA [in Ukrainian].

15. Litvinenko, S. A. (2005). Teoretiko-metodologichni zasadi pidgotovki majbutnih uchiteliv pochatkovih klasiv do social'no-pedagogichnoï dijal'nosti [Theoretical and methodological principles of training future primary school teachers for socio-pedagogical activity]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. K. [in Ukrainian].

16. Lucenko, I. O. (2013). Teoretiko-metodichni zasadi pidgotovki majbutnih vihovateliv do organizacii komunikativno-movlennevoï dijal'nosti ditej starshogo doshkil'nogo viku [Theoretical and methodological principles of training future educators to organize communicative and speech activities of children of senior preschool age]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kiïv. [in Ukrainian].

17. Manzheij, N. M. (2017). Profesijna pidgotovka majbutnih vihovateliv do spivpraci iz sim'eju [Professional training of future educators to cooperate with the family]. *Doshkil'na osvita u suchasnomu sociokul'turnomu prostori - Preschool education in the modern socio-cultural space*, 1, 118-124 [in Ukrainian].

18. Margita, N. M. (2011). Gotovnist' majbutnih vihovateliv do organizacii eksperimentuvannja starshih doshkil'nikiv [Readiness of future educators to organize experimentation of senior preschoolers]. *Naukovij visnik Uzhgorods'kogo nacional'nogo universitetu. Serija. Pedagogika. Social'na robota - Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series. Pedagogy. Social Work*, 20, 76-79 [in Ukrainian].
19. Mel'nik, N. I. (2016). *Profesijna pidgotovka doshkil'nih pedagogiv u krajinah Zahidnoi Evropi: teorija i praktika [Professional Training of Preschool Teachers in Western European Countries: Theory and Practice]*. Uman': FOP. Zhovtij O. O. [in Ukrainian].
20. Nesterenko, V. V. (2012). *Teoretiko-metodologichni zasadi pidgotovki majbutnih fahivciv doshkil'noi osviti v sistemi zaochnogo navchannja [Theoretical and Methodological Principles of Training Future Preschool Education Specialists in the System of Distance Learning]*. Odesa: Vidavnictvo TOV «Leradruk» [in Ukrainian].
21. Nichkalo, N. G. (2000). *Profesijna osvita [Professional Education]*. Kiiv: Vishha shk. [in Ukrainian].
22. Nichkalo, N. G. (1999). *Suchasna vishha shkola: psihologo-pedagogichnij aspekt [Modern higher school: psychological and pedagogical aspect]*. K.: IPPPO [in Ukrainian].
23. Osipova, T. Ju. (2015). *Teoretiko-metodichni zasadi pidgotovki majbutnih uchiteliv do pedagogichnogo nastavnictva [Theoretical and methodological principles of training future teachers for pedagogical mentorin]*. Odesa: vidavec' Bukaev V. V. [in Ukrainian].
24. Pavlik, O. B. (2004). *Profesijno-pedagogichna pidgotovka majbutnih perekkladachiv do vikoristannja oficijno-dilovogo movlennja [Professional and pedagogical training of future translators for the use of official business speech]. Extended abstract of candidate's thesis.* Hmel'nic'k [in Ukrainian].
25. Pidlipnjak, I. (2013). *Pidgotovka majbutnih fahivciv doshkil'noi osviti [Training of future specialists in preschool education]. Psihologo-pedagogichni problemi sil's'koj shkoli - Psychological and pedagogical problems of a rural school*, 44, 28-34 [in Ukrainian].
26. Popova, O. V. (2016). *Profesijno-movlenneva pidgotovka majbutnih perekkladachiv kitajs'koj movi v umovah universitets'koj pedagogichnoj osviti [Professional speech training of future translators of the Chinese language in the conditions of university pedagogical education]*. Odesa. VOI. SOIU «Atlant» [in Ukrainian].
27. Prokopenko, I. F., Mkrtychjan, O. A. (2019). *Suchasni doslidzhennja problemi profesijnoj pidgotovki majbutnih vihovateliv u pedagogichnij teorii ta praktici [Modern studies of the problem of professional training of future educators in pedagogical theory and practice]. Pedagogika ta psihologija - Pedagogy and psychology*, 61, 146-164 [in Ukrainian].
28. Prihod'ko, Ju. O., Jurchenko, V. I. (2012). *Psihologichnij slovnik-dovidnik [Psychological dictionary-reference book]*. Kiiv [in Ukrainian].
29. Rogachko, M. S. (2017). *Do problemi pidgotovlenosti majbutnih fahivciv do profesijnoj dijal'nosti [To the problem of readiness of future specialists for professional activity]. Naukovij visnik Pivdennoukrains'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universitetu imeni K. D. Ushins'kogo - Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky*, 6 (119), 105-109 [in Ukrainian].
30. Rogova, T. (2017). *Profesijna pidgotovka studentiv u VNZ: ii oznaki ta jakist' [Professional training of students in universities: its features and quality]. Pedagogika ta psihologija - Collection of scientific works "Pedagogy and Psychology"*, 56, 294-301 [in Ukrainian].
31. Rozporjadzhennja «Pro shvalennja strategii rozvitku vishhoj osviti v Ukraïni na 2022-2023 n.r.» [The Order "On approval of the strategy for the development of higher education in Ukraine for 2022-2023 academic year"]. [www.kmu.gov.ua](https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/625/80a/43e/62580a43e89e1571028127.doc) Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/625/80a/43e/62580a43e89e1571028127.doc> [in Ukrainian].

32. Rusalkina, L. G. (2019). *Teoretiko-metodichni zasady anglomovnoi profesijnoi pidgotovki majbutnih likariv [Theoretical and methodological principles of English-language professional training of future doctors]*. Odesa: FOP Bondarenko M. O. [in Ukrainian].

33. Semenova, A. V. (2006). *Slovník-dovídník z profesijnoi pedagogiki [Dictionary-reference book on professional pedagogy]*. Odesa: Pal'mira [in Ukrainian].

34. Sljusarchuk-Litvin, S. S. (2019). Gotovnist' majbutnih vihovateliv do pedagogichnoi dijal'nosti jak rezul'tat profesijnoi pidgotovki [Readiness of future educators for pedagogical activity as a result of professional training]. *Naukovij chasopis NPU imeni M. P. Dragomanova. Serija 5. Pedagogichni nauki: realii ta perspektivi - Scientific journal of the National University named after M. P. Dragomanov. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects*, 72, 2. 2019, 162-166 [in Ukrainian].

35. Tan'ko, T. (2004). *Teorija ta praktika muzichno-pedagogichnoi pidgotovki majbutnih vihovateliv doskil'nih zakladiv u pedagogichnih universitetah [Theory and practice of musical and pedagogical training of future educators of preschool institutions in pedagogical universities]*. Extended abstract of Doctor's thesis. Harkiv [in Ukrainian].

36. Chusova, O. M. (2014). Diagnostika pidgotovlenosti majbutnih social'nih pedagogiv do roboti z molodshimi shkoljarami deviantnoi povedinki [Diagnostics of the readiness of future social educators to work with younger schoolchildren with deviant behavior.]. *Nauka i osvita. Pivdennoukraïns'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universitetu im. K. D. Ushins'kogo - Science and Education. South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky*, 3, 199-204 [in Ukrainian].

37. Jaremenko, V., Slipushko, O. (1999). *Novij tlumachnij slovník ukraïns'koï movi [New explanatory dictionary of the Ukrainian language]*. Kiïv: «Akonit» [in Ukrainian].

38. Jaremenko, V., Slipushko, O. (2006). *Novij tlumachnij slovník ukraïns'koï movi [New explanatory dictionary of the Ukrainian language]*. Kiïv: «Akonit» [in Ukrainian].

39. Jarmachenko, M. D. (2001). *Pedagogichnij slovník [Pedagogical dictionary]*. Kiïv: ped. Dumka [in Ukrainian].

40. Shapran, O. I. (2016). *Suchasnij psihologo-pedagogichnij slovník [Psychological and Pedagogical Dictionary]*. Perejaslav-Hmel'nic'kij. [in Ukrainian].